

MALAKIAS 1:1 – 2:9

▪ ANG BUG-OS NGA LAYGAY SANG DIOS

- o Natapos na naton ang **Zacarias** – ang ika 38 nga libro sang Old Testament - ika 15 sang 16 ka mga libro sang propesiya sa OT
- o Maumpisa na kita sa **Malakias** - ang ika 12 sang mga Minor Prophets – ang ulihi nga libro sa OT!

▪ 1ST - SIN-O SI MALAKIAS...

- o Ang tinaga nga Malachi nagakahulugan nga – Akon mensahero...
 - May ara sang mga pahinun-anon tuhoy sa kon ang tinaga nga Malachi isa ka ngalan okon isa ka titulo...
 - Wala gid sang iban nga nagapatuhoy sa kay propeta Malachi sa OT...
 - Ang Septuagint nagbadbad sang **Malakias 1:1** – Iya mensahero (*imbes nga ngalan*)...
 - **Malakias 3:1** naga-usar sang tinaga nga ‘Malachi’ – bilang tanan nga mensahero...
 - May ara gani sang mga nagahaumhaum nga ang nagsulat sang libro nga ini amo si Ezra ang escriba!
- o San-o ginsulat ang Malakias...
 - Sa pagpalig-on nila ni Haggai kag ni Zacarias - ang Templo nakompleto sang 516 BC...
 - Sang 458 - nag-abot si Ezra para magpabakud sang mga nagkalabilin nga mga Judio - ginpasag-uli ang pagtudlo sang Kasuguan...
 - Sang 445 BC - Ginpadala si Nehemish sa Jerusalem para itukod liwat ang mga pader...
 - Apang sang 433 BC - nagbalik si Nehemias sa Persia – Kag nagpakasala liwat ang mga Judio....
 - Pagbalik ni Nehemias sa Jerusalem iya natukiban nga wala na ginapatuman ang paghatag sang ikapulo...
 - Ang mga katawhan nagminyo sa mga taga-guwa / ang mga pari korap – **Nehemias 13:7-31**
 - Nagkondenar man si Malakias sang amo man nga mga sala - ini nagapanugda nga kadungan okon kontemporaryo niya si Nehemias!

▪ 2ND – ANG TEMA SANG LIBRO...

- o Ang tema sang Malakias amo ang wala nagabaylo nga katutom sang Dios...
 - Bisan nga naghatag sang mga makatilingala nga panaad ang Dios sa Israel – ang ila nga kahimtangan malala gid...
 - Ang Israel isa lang ka gamay kag indi imortante nga probinsya sa Emperyo sang Persia...
 - Ang mahimayaon nga palaaboton nga ginpalapnag sang mga propeta wala pa natuman...
 - Wala pa nakakari ang Dios sa Iya nga Templo para ibayaw ang Iya nga Kaharian sa tanan nga mga nasyon!
- o Nag-umpisa nga magduhaduha ang mga katawhan tuhoy sa higugma sang Dios – kag tungod wala na sila nagasalig sa Iya nga hustisya – nadulaan na sila sang paglaum...
 - Amo nga ila nga pagsimba nangin isa na lang ka wala unod nga relehiyon - kag wala na nila ginahatagan sang importansya ang Kasuguan!
 - **Malakias 3:14** - “Nagsiling kamo, ‘Wala sing pulos ang pag-alagad sa Dios. Ano bala ang aton makuha kon tumanon ta ang iya mga ginapatuman sa aton? Kag ano ang aton makuha kon maglakat-lakat kita nga nagapangasubo sa pagpakita sa Ginoo nga Makagagahom nga nagahinulsol kita sa aton mga sala?”
- o Ginsabat sang Dios ang ila nga pagduda paagi sa pagpasalig sa ila nga wala Siya nagabaylo – **Malakias 3:6**
 - Siya ang Ginoo sang Kasuldadohan - ini nagamit 24 ka beses sa 55 ka verses sang libro!
 - Ginapasalig Niya sila nga maabot ang Adlaw nga tumanon sang Dios ang Iya nga mga panaad!

- **Malachi 3:18** – “Kag sa liwat makita sang mga tawo ang kinalain sang matarong kag sang malaot, ang kinalain sang nagaalagad sa akon kag sang wala nagaalagad sa akon.”
- **3RD – ANG PAGBALAY SANG MALAKIAS...**
 - o Ang estilo sang Malakias mabinalaybayon - nagalakip sang pito ka mga pamangkot sang mga katawhan sa Dios...
 - Apang Inyo ginasiling – sa ano nga paagi nga ginhigugma mo kami – **Malakias 1:2**
 - Apang Inyo ginasiling – paano namon gintamay ang Imo ngalan – **Malakias 1:6**
 - Apang Inyo ginasiling – ngaa ginpatubayaan kita sang Ginoo – **Malakias 2:14**
 - Apang Inyo ginasiling – paano namon Siya ginpalapyo – **Malakias 2:17**
 - Apang Inyo ginasiling – paano kami magbalik – **Malakias 3:7**
 - Apang Inyo ginasiling – paano ka namon ginkawatan – **Malakias – 3:8**
 - Apang Inyo ginasiling – Ano ang ginhambal namon nga batok sa Imo – **Malakias 3:13**
 - o Ang pagbalay sang libro gintunga sa tatlo ka simple nga bahin...
 - **Malakias 1:1-5** - Ang Katutom sang paghigugma sang Dios sa Israel napamatuoran...
 - **Malakias 1:6 – 2:17** – ang pagka di-matutom sang katawhan sang Israel ginsabdong.....
 - **Malakias 3:1 – 4:6** - Ang pagkari sang Ginoo sang mga Kasuldadohan ginpahibalo!

DI-MATUTOM NGA MGA PARI... (3 KA BUTANG)

- **1ST – SI JACOB KAG SI ESAU... vs. 1-5**
 - o 1st – Pagduda sa higugma sang Dios... vs. 1-2
 - Ang kabug-atan sang Pulong sang Dios sa Israel suno kay Malakias...
 - Pabug-at ini tungod indi ini maayo nga balita – kinahanglan liwat nga sabdongon sang Dios ang Iya nga mga katawhan...
 - Nasulat para sa Israel – espesipiko nga para sa mga nagkalabilin sa Kadutaan!
 - Ang KABUG-ATAN nagaumpisa sa simple nga kamatuoran – Ginhigugma ko kamo...
 - Nangin matutom ang Dios sa Israel – halin pa sa umpisa (*tandai ina nga panghunahuna*)...
 - APANG NAGASILING KAMO– Paano Mo kami ginhigugma!
 - Sa pag-agi nila sa mga pagtilaw - nag-umpisa na nga magduda ang mga katawhan sa ina nga paghigugma...
 - Nagpaabot sila nga ang paghigugma sang Dios makit-an sa – prosperidad / gahom / prebilehiyo...
 - Kag sang nag-atubang sila sang kagutom / paghingabot / kag kahuluy-an, nagduda na sila!
 - **Interesante gid para sa akon nga makit-an kon paano si Hallel magbalos sa akon nga pagpalangga sa iya...**
 - **Kon ihatag ko ang iya nga naluyagan – lollipop / donuts / indi pagpiliton nga mag-siesta – ‘Ginapalangga’ ko siya...**
 - **Pero kon mag-insister na ako nga magkaon siya sang utan / mag-siesta – indi na ako manami...**
 - **Ang pagtan-aw niya sang akon pagpalangga nagadepende sa iya nga naluyagan okon ekspektasyon!**
 - **TAM-AN ka peligroso nga butang ang magpalapit sa Dios nga may mga ekspektasyon...**
 - **Nagahunahuna kita nga kon palangga kita sang Dios, ihatag Niya ang aton nga naluyagan...**
 - **Pero kaangay sang isa ka mapinalanggaon nga amay sa isa ka ignorante pa nga bata – mas nakahibalo ang Ginoo...**
 - **Iya lang ginahatag ang aton nga kinahanglanon – kag ina masami kabaliktaran gid sang aton nga naluyagan!**
 - o 2nd – Ang ehemplo ni Esau... vs. 3-4

- Para pamatud-an nga ginahigugma gid sila sang Dios – ginkomparar Niya si Jacob kag si Esau...
 - Ginhimo sang Dios nga mangin kamingawan nga ginalagawan lang sang mga ilahas nga mga ido (*jackals*) ang ginpanubli ni Esau...
 - Kag kon ang mga katawhan sang Edom matilaw nga magpatukod liwat – Paga-gubaon liwat sang Dios...
 - Ginakilala sila nga mga katawhan sang kalautan – nga ginaka-akigan gid pirme sang Dios!
 - Napahayag nga detalyado ang paghukom sa Edom sa libro ni Obadias!
- Ngaa ginhigugma sang Dios si Jacob kag gindumtan si Esau...
 - **Roma 9:13** - antes pa lang sila natawo, nga wala pa sang na-obra nga maayo okon malain - nagpili na ang Dios!
 - Kon una naton ang talupangdan ang mga kabuhi sang sini nga mga tawo, daw makapatalang...
 - Daw kaayo man sang batasan ni Esau - mapisan nga klase nga tawo...
 - Apang kon tulukon ang kabuhi ni Jacob - **Genesis 25-49** (*namitlang 164 ka beses*)...
 - Daw indi siya manami nga tawo – nangdaya siya kag nagbinutig sa kalabanan sang iya nga kabuhi!
 - Apang - nahibaloan sang Dios nga si Esau mangin isa ka kalibutanon nga tawo – wala sang interes sa Ginoo...
 - Nahibaloan sang Dios nga si Jacob – mangin Israel isa ka adlaw – ginadumala sang Dios!
 - Wala kita ginatulok sang Dios base sa aton nga kahimtangan subong – Ginatulok Niya kita kag makita Niya kon mangin ano kita sa palaaboton...
 - Makatilingala nga kon magtulok ang Dios sa aton, indi Siya makakita sang mga makasasala...
 - Makit-an Niya ang mga Santo nga kon ano kita mangin – paagi sa bugay sang Dios!
 - Sa madason mo nga pagtan-aw sa salamin kag magpamangkot – ngaa ako Dios...
 - Dumduma nga lain nga klase sang salamin ang ginatulok sang Dios – nagatulok Siya sa tagipusoon...
 - Nagatulok Siya sa lalaki / babayi sang Dios nga Iya ginahulma!
- o 3rd – Ang pagkumparar... vs. 5
 - Sang makit-an sang Israel ang paghukom kay Esau – ila malapit nga paryente...
 - Makasiling sila nga ang Ginoo ginpadaku – kay nakita nila ang paghukom sa Edom sa guha sang ila nga mga dulunan!
 - Wala sang duda nga ang mga kaliwat ni Edom makasasala kag mga rebelde – kag takus lang nga pagahukman...
 - Apang AMO MAN ANG ISRAEL – nangin mga rebelde man sila sa madugay na nga tion – basi mas sobra pa!
 - Apang samtang ang Edom nangin ABO na – Ang Dios nagapadayon nga nagapakita sang GRASYA sa Israel!
 - Si Herod the Great halin sa Idumea - nagakahulugan nga isa siya ka Edomite....
 - Ang pinaka-ulihi nga mga Edomites amo ang iya nga pamilya - pagkatapos sina nadula na gid sila sa kasaysayan...
 - Apang ang Israel isa man gihapon ka nasyon asta subong nga adlaw – padayon nga ginahigugma sang Dios!
 - Nagapamatuod nga kaangay sang pagpalangga sang Dios sa kay Jacob – Iya man gihapon GINPALANGGA ang mga katawhan sang Israel!
- 2ND – PAGDAGTA SANG ALTAR... vs. 6-14
 - o 1st – Wala sang pagtahod... vs. 6

- Ginliso sang Ginoo ang Iya nga igtalupangod sa mga Pari...
 - Ang anak nagahatag kadunggan sa iya nga amay – ang alagad nagatahod sa iya agalon...
 - Bisan nagasiling ang mga Pari nga ang Dios amo ang ila nga Amay kag Agalon – wala gihapon sang pagpasidungog!
 - Ang mga pari nga dapat magrespeto sa Ginoo – sa baylo nagatamay sang Iya ngalan!
- Ila nga ginpadayon ang mga pang-guha nga mga tradisyon sang ila nga relihiyon – pero wala sang matuod nga kaangtanan sa Dios!
 - Indi bilang Amay – indi man bilang Agalon – sige lang sila ka padayon sang wala unod nga ralehiyon!
 - **Madamo nga mga Cristiano subong nagahunahuna nga basta maayo lang ila pang-guha nga itsura – maayo ang Dios sa ila...**
 - **Apang ang plastik nga pagka Cristiano asta lang sa panit – wala ini sang gahom nga nagkambyo sang tagipusoon!**
 - **Ang Iya nga ginapamangkot, ano ang bungga sang aton nga kabuhi...**
 - **Nagakabuhi bala kita sang salimpapaw kag sayop nga kabuhi– okon mabinungahon kag abunansya nga kabuhi...**
 - **Indi gusto sang Dios nga magpakunokuno kita nga Cristyano – Luyag Niya nga mangabuhi kita sang nag-bag-o nga kabuhi!**
- o 2nd – Nadagtaan nga mga halad... vs. 7-8
 - APANG NAGASILING KAMO(*mga pari*) – paano namon gintamay ang Imo nga ngalan ...
 - Ang sabat amo ang mga nadagtaan nga mga sakripisyo nga ginhalad sang mga pari sa Dios!
 - Nagahalad ang mga pari sang mga bulag kag piang nga mga sapat para sa Dios...
 - Ginpanghangkat pa sila sang Dios – ihalad ang mga ina sa inyo nga gobernador – tan-awa kon batonon niya...
 - Paano ini mabaton nga takos nga halad para sa Ginoo sang mga Kasuldadohan!
 - Tanan nga nga sakripisyo nga ginahalad sa Ginoo dapat wala sang depekto...
 - Ang mga tinaga nga WALA DEPEKTO ginagamit 44 ka beses para maglaragway sang sakripisyo...
 - Ang mga halad nga ginapakita sa Dios permi gid dapat nga 'perfecto' - wala sang depekto...
 - Tungod ang mga katawhan dapat nga maghatag sang ila nga pinakamaayo para sa Ginoo – indi ang ila nga mga salin!
 - **Kon nagbakal ako sang bag-o nga gym clothes – kay madaan na gid ang ginasuksok ko...**
 - **Kag ihatag ko sa imo ang daan ko nga bayo – kay indi ko na kinahanglan...**
 - **Ano ang masiling mo sa aton nga relasyon – ano ang balor nga ginahatag ko sa imo!**
 - **Masami gid ako nga naham-ot kon may nagadonar sa simbahan...**
 - **Permi gid kami makabaton sang mga pagkabutang nga daw halos indi mo gani mabaligya sa garage sale!**
 - **Masami nga kon maghatag kita kay Jesus – daw ulihi na lang nga nadumduman / ang mga salin...**
 - **Ano ang kahulugan sina sa prayoridad nga ginahatag naton kay Jesus / ang Iya nga importansya sa aton!**
- o 3rd – Sirhi ang mga pwertahan sang Templo... vs. 9-10
 - Ang mga katawhan nagpalapit sa Dios nga nagapangayo sang kaluoy...
 - Kon makasala ang mga katawhan, ila nga dal-on ang ila nga sapat sa Templo...
 - Ang punto sang pagsakripisyo amo ang tabunan ang sala – ipasag-uli ang naguba nga relasyon...
 - Apang sang nagahalad sila sang mga bulag kag piang nga mga sapat– nagatamay sila sang altar...

- Ngaa pakitaan sila sang Dios sang KALUOY – kag patawaron ang ila nga sala!
- Mas maayo na lang nga sirhan ang Templo – siradhan ang mga pwertahan – patyon ang kalayo sa Altar...

Wala nalipay ang Dios sa ila - INDI Niya pagbatonon ang ila nga mga halad!

- Ang pagpatawad indi paagi sa ritwal okon relehiyon...
 - **Madamo ang nagapinsar nga kon pangamuyoon nila ang 'sinners prayer' sakto na sila sa Dios...**
 - **Sa tuod lang ang Dios magabaton lang sang halad nga ginhatag nga may sakto nga kabubut-on sa tagipusoon...**
-
- o 4th – Paghatag sang putli nga regalo... vs. 11-14
 - Sa pagbutlak (*east*) asta sa pagtunod (*west*) sang adlaw – mapadunggan ang ngalan Ko...
 - Ginapinsar sang mga Judio nga na solo na gid nila ang Dios – nga daw nagakinahanglan gid ang Dios sa ila...
 - Nga kon indi sila magsimba sa Dios – wala na sang iban nga masimba pa sa Dios...
 - SURPRESA – Makakita ang Ginoo sang mapasidungog sa ngalan Niya – sa mga Gentil!
 - Kag magadala sila sang PUTLI nga halad para sa Ginoo – makari sila nga may sakto nga tagipusoon!
 - Apang ang katawhan sang Dios nagdagta sang Altar...
 - Ang mga Judio nagreklamo nga pwerte kalisod (*tam-an ka mahal*) magdala sang mga maayo nga sakripisyo...
 - Amo nga nagdala sila sang kinawatan / piang / nagamasakit – MAAYO NA ina para sa Ginoo...
 - Nabatyagan nila nga obligado sila nga maghatag sa Ginoo – pero indi nila gusto!
 - May mga MANUMPA pa - LIBRE nga paghalad (*not required*) – **Leviticus 22:21**
 - Apang kon magdala na sila sang sakripisyo – dala nila ang mga may depekto nga mga sapat...
 - Nagapakita nga ara lang sa ila tagipusoon ang magpadayaw sa mga tawo paagi sa ila PANUMPA – indi nga magpasidungog sa Ginoo!
 - Kon gusto naton nga maghatag sa Ginoo – kinahanglan nga putli ang aton paghatag..
 - Kon nagaduwarduwa ka maghatag sa Ginoo – 'tam-an ka mahal maghatag'...
 - **Aton nga dumduon nga wala kita ginapilit nga maghatag sang bisan ano sa Dios...**
 - **Indi kinahanglan sang Dios ang aton kwarta – Siya ang nagtuga sang bug-os nga langit kag duta!**
 - **Pareho sang isa ka gamay nga bata nga gusto magbulig sa iya tatay – indi na ina kinahanglanon...**
 - **Apang luyag man sang Dios nga makigbahin ang Iya nga mga anak sa Iya nga mga ulobrahon...**
 - **Kon amo sina klase nga tagipusoon ang aton ginahatag – isa ina ka maputli nga regalo!**
 - **2 Corinto 9:7 – “Ang kada isa dapat maghatag suno sa iya gusto nga ihatag. Indi nga may pagpugong ukon nga napilitan lang, kay ginahigugma sang Dios ang mga nagahatag nga malipayon.”**
 - Maghatag indi tungod mangin dalayawon kita sang mga tawo...
 - Kon ang offering plate nagapalapit na, gusto gid nga magpakita ang mga tawo sang ila nga regalo...
 - Mas gusto sang mga tawo nga maghulog sang MADAMO nga mga sensilyo - para imo nga mabatian ang pagka-alwan nila !
 - Okon may ngalan nga masulat sa plake - okon pagpahibalo nahanungod sa donasyon!

- Wala sila nagahatag sa Dios - nagahatag sila para sa kadayawan sang iban nga tawo!
- Naghambal si Jesus nga nakabaton na sila sang ila nga padya - ang temporaryo nga pagdayaw sang iban - **Mateo 6:1-4...**
- Amo sina kon ngaa wala kita nagapasa sang basket - okon 'offering plate' - wala ginapahibalo ang aton paghatag!

▪ **3RD - PAGPA-ANDAM SA MGA PARI... VS. 1-9**

o **1st - Ang sumpa sa mga pari... vs. 1-3**

- Kon wala nagapamati ang mga pari / kag ipasulod sa tagipusoon – nga maghatag sang Himaya sa Dios...
 - Ang Dios MAPADALA sang sumpa nga pakamalaut sa ila – Iya na sila nga ginsumpa...
 - Iya nga ilisan ang ila nga mga bugay para mangin mga sumpa...
 - Pakamalauton sang Dios ang ila nga binhi (*kaliwatan*) – paslawon ang ila nga mga pananum...
 - Kag palhitan sila sang ipot (*refuse*) sa ila nga guya – kag ihaboy nga daw ipot!
 - **Deuteronomio 18:3** – ihatag sa mga pari ang mga tiyan sang mga ginsakripisyo...
 - Imbes nga hatagan sila sang pagkaon (*pagpakamaayo*) – ipot lang ang ila nga makuha halin sa sulod sang tiyan!
- Isa ka bugay kon ginatawag kita sang Ginoo para mangalagad...
 - Pero may upod ina nga **MADAKO nga responsibilidad** - kay ikaw ang nagarepresentar kay Jesus...
 - Indi makita sang katawhan ang Ginoo - pero nagasunod sila sa mga - pastor/ lideres...
 - Kon ang ina nga tawo indi maayo ang iya adlaw - basi masal-an sang mga tawo nga amo man ang Dios!
 - Amo na nga mas dako ang paghukom sa ila - tungod sang ila nga impluwensya sa iban!
 - **James 3:1** - “Mga utod ko, indi lang basta-basta nga maghandom ang madamo sa inyo nga mangin manunudlo, kay nahibaluan ninyo nga mas maid-id ang paghukom sang Dios sa amon bilang mga manunudlo.”

o **2nd - Ang Kasugtanan ni Levi... vs. 4-9**

- Nakahatag ang Dios sang saad nga kabuhi para sa mga pari (*mga anak ni Levi*)...
 - Kag naghaum ang mga pari nga ila ina nga kinamatarong...
 - Pero indi ini Kasugtanan nga wala sang Kondisyon – may ara man sila sang ila katungdanan nga dapat nila tumanon...
 - Dapat nga may kahadlok sila sa Ginoo – kag maghatag sang pagtahod sa Iya ngalan sa atubangan sang mga katawhan...
 - Dapat sila mangabuhi sang Diosnon nga pangabuhi – kag buligan ang iban sa pagpalayo sa kabuhi nga puno sang sala...
 - Dapat nila itudlo sa mga katawhan ang Kamatuoran / Kasugoan – tudloan sila kon paano magsunod sa Ginoo...
 - Tungod ang mga pari amo ang mga mensahero sang Dios para sa Iya nga mga katawhan!
- Apang ang mga pari nagpalayo na sa **ALAGYAN**...
 - Kag nagtuga sang pagkasandad sang madamo nga tawo – tungod ila nga ginpatiko ang Kasugtanan ni Levi!
 - Ang mga katawhan amo ang nagdala sang mga piang kag masakiton nga mga sapat para isakripisyo - indi ang mga pari...
 - Galing imbes nga ila tadlongon ang mga katawhan – nagpakita sila sang pagpasulabi...
 - Nalimtan na sang mga pari ang ila katungdanan – kag nagtugot sa mga kapritso sang mga tawo...

- Nalipat sila nga mensahero sila sang Dios – ila na nga ginapahamut-an ang mga tawo!
- Ang resulta sang ila nga pagduko sa kagustohan sang mga tawo – nadula na ang respeto sang mga tawo para sa ila !
- Padayon nga nagapangita ang Dios sang mga matutom nga mga tawo para mangin mensahero Niya...
 - Ang problema , ang mga tawo subong indi gusto magpamati sa kamatuoran – tungod masakit ...
 - Indi nila gusto makabati tuhoy sa sala / paghukom – mas gusto nila nga lingawon sila...
 - Tungod sini, madamo na ang mga kasimbahanan nga nag palayo sa pagtudlo sang Pulong sang Dios...
 - Ini nga mga simbahan mas interesado sa ‘pagpuno sang mga bangko’ - kaysa ‘maghimo sang mga Santo’!
 - Nagagamit sila sang gimmicks para ila makuha ang igtalupangod sang mga tawo - 2
- **Timoeo 4:3**
- Apang ang simbahan indi isa ka teatro / okon concert / okon hulot nga gina-istoryahan sang mga kaladlawan...
- Ang gahom sang kaluwasan amo ang Pulong sang Dios – amo nga kinahanglan naton magsugid sang Kamatuoran!
- **Binuhatan 20:27** – “Kay wala gid ako sing may gintago sa inyo parte sa bug-os nga katuyuan kag plano sang Dios.”